

24. september 2019

UKA2019/7

Inuiaqatigiit ingerlaasiat aammalu tunngaviat amerlanertigut aningaasanut inatsip isikkulersarpaa. Pingaarnersiueq naalakkersuisunit saqqummiunneqarpoq, siunnersuutaavorlu taamatut isikkoqarsinnaanerani. Pingaarnarpaarli aana tassa uagut inatsisartuusugut aningaasanut inatsip qanoq isikkoqarnissaanut aalajangiisuussagatta. Pingaarnersiueqatigiilluta, tunngaviliilluarluta aammalu nunaqqativot sumiikkaluartulluunniit tamaasa eqqarsaatigalugit pitsaannerusumik atugaqalernissaanut ilusiliissugut.

Ukiut tamaasa aningaasanut inatsit ilusilersorneqarniartillugu isumaqatigiinninniarsinnaassuseq iluaqutaasaqaaq. Partiit akimorlugit isumaqarsinnaaneq, partiit akimorlugit ataatsimoorfissarsiorsinnaaneq aammalu partiit akimorlugit nunaqqatit pillugit qitiutillugillu eqqarsarsinnaaneq pingaaqaaq. Partiit anguniakkap piviusunngortinneqarnissaa tunulluilaarsinnaallugu, nunaqqatillu tamarmiusut pisariaqartitaannik qiteraqluni anguniagaqarsinnaaneq tamanit anneruvoq.

Unammilligassat nunatsinni annersaasut marluk tassapput ilinniagaqassutsip appasinnera aammalu isumaginninnikkut ajornartorsiutit. Soorunami allarpasuit taakkartorneqarsinnaagaluarput, kisianni taakku tamarluk taasavut peqquartaarput ullumikkut avataanit sulisussarsiortarnerup anertunerani aammalu pisortanit ikorsiissutinik aningaasartuuteqarnerunitsinnik. Isumaginnikkut ajornartorsiutit inuiaqatigiinnguanut taama ikitsigisunut amiilaarnaannartumik annertuvoq. Angajoqqaajusut meerartaminnik paaqqinninnatik pisortanit isumagineqartariaqarnerat aningaasartuutitsinnit tamanit annerpaartaanngortutut isigineqartariaqarpoq. Meeraq anaanamit ataamillu isumagineerutsillugu inuiaqatigiit aningaasalersulersarpaat. Aperisariaqalerpugut sungattaana meerartannguavulluunniit paarisinnaajunnaarsimagivut? Aperisariaqalerpugut peruserput ukiorpassuanngortuni torrallassimanngisarput qanoq isiornikkut pitsaannerusumut saattissinnaanerlugu. Uagut isumaqarluinnarpugut aningaasanut inatsikkut angajoqqaanut sammisitamik annertusisamik siusinaarluni akulerussinnaaneq atuunnerusariaqartoq, ilaqutariit ataasiusutut isigalugit ikiorserasuaasinnaaneq anguniarlugu. Ippassaq oqallinnitsinni eqqaavarput Islandimi peruserineqartoq tassalu ilaqutariit ikiortariaqartutut ikorfartortariaqartutullu pasitsaatat inunnik isumaginnittoqarfimmit pulaarfigineqartartut sapaatip akunnerini 5-ni malinnaavigineqartarlutik ullut tamarluinnaasa. Piffissap naanerani naliliisoqassaaq; Meeqqat angajoqqaaminnit avissaartinneqassanersut imaluunniit ilaqutariit ataatsimut katsorsarneqarlutik siunnersorneqassanersut. Taamaasiornikkut ilaqutariit avissaartuutsinneqaratik periarfissinneqartarput ilorraap tungaanut saatinneqarnissaanut. Piffissaq atorineqartoq siviugineqarsinnaavoq sulisumit ataatsimit, ksianni piffissaq ungasinnerusoq isigalugit suliaq ajornerulinnginnerani ilaqutariit aaqqiivigineqarsinnaapput taamaasillunilu inuiaqatigiinnut oqinnerulluni, ilaqutariinnut oqinnerulluni minnerunngitsumillu aningaasartuutitigut oqinnerulluni. Ilumut, naalakkersuisunut kaammattuutiginaqaaq maannakkut

Nunatta Qitornai

Inatsisartuni

ingerlaasitta nalilersorneqarnissaannut iliuuseqarnissaq. Ajornartorsiut qaangerneqarsinnaanngimat Danmarkimut asuli ikiortissarsuinnarneq. Ajornartorsiutivut nammineq aaqqitassaraavut suleriuserpullu torrallataanngippat tulluarsagassaraarput.

Aningaasatigut unammilligassat ilagisaat tassaavoq sanaartorneq. Piffippassuarni tamani inis-saqarniarnermi ajornartorsiuteqarneq angeqaaq. Nuuk kisimi annertut sanaartorfittut isigineqartil-lugu allaannginnami sineriammi nunaqqavut aamma pisariaqartitsinngitsut. Nuummi inissaaleqisut amerlaqaat, ilumoorput kisiannili aamma illoqarfinni allani inissaaleqisoq Nuummisulli erloqitigaaq. Summiiffik aallaavigalugi arlaata pisariaqartitaa annerusutut nalilersuinaveersaassuugut, kisiannili nunaqqatitta sumiikkaluartulluunniit naligiimmik isigalugit siunnerfeqartariaqartugut isu-maqarpugut.

Ilaqutariit pissakinnernut imaluunniit angajoqqaanut kisimiittunut naleqquttunik inissianik akilersinnaasunik sanaartornissaq aaqqissuussinissarlu pisariaqarpoq. Akissatigut artorsartuarneq aammalu aningaasatigut angummassinnaannginneq ilaqutariinnut annertuumik artukkiisarpoq ilaqutariillu inuulluataalaarsinnaanerannik pinngitsoortitsisarlu. Inuuneq pitsaasoq tamanut atu-uttariaqarpoq. Sanaartornitsigut nunaqqatitsinnit akilersinnaasumik aammalu pitsaasumik inis-saqartitsisumik ineqarnermut politikkeqartariaqarpugut. Nanoq konto aaqqissuussaammat aammalu pisortanit aningaasaleeqataaffiusumik aningaasatigut atugassiineq namminerisamik illu-taarsinnaanermut aqutissiuussisimaneq torrallatatut taajumavarput, maannalu piffissanngorpoq aamma isertitaqqortunngikkaluartunut tulluarsakkamik sumiikkaluartuniluunniit tamanit atuussin-naasumik aqqissuussinissatsinnut.

Pisortat ingerlataanni pisariillisaasoqartariaqarpoq. Innuttaasut 56.000-iinnannguulluta allaffissor-nikkut aaqqissuussinipiluunersuarmiippugut. Tamarmik immikkut aaqqissuussallit, tamarmik im-mikkut pisortallit, tamarmik immikkut sullit sullit sullit. Saaffissat amerliartuinnartut, aaqqissuussi-neq oqimaalliaruinnartoq, kiffartuussassat amerliartunngikkaluartut sulisut amerliartuinnartut. Aaqqissuussinerput ullutsinnut inuiaqatigiinnguusunut tulluarpa imaluunniit piffissanngunngin-nerpoq aaqqissuussineq oqinneq, sukkanek aammalu aningaasatigut artukkiinngitsoq pilersis-sallugu. Taamaasiussagaannilu politikikkut nukissaqarluartunit takorluuilluarsinnaasunillu siuttuuf-figineqarluni piviusunngorsinnaavoq. Inatsisartunit suliakkiutiginnarsinnaavarput, tunngaviatigut.

Piffissamut ungasinnerusumut isigigaanni uagut ukioqatigiikkuutaat utoqqalinersiuteqalernitsinni maannakkut utoqqalinersiuteqartunit marloriaammik amerlanerulluta utoqqalinersiuteqaler-tussaavugut. Marloraammik. Paasisimasaq ilisimaaralugu akisussaassuseqartumik siumullu isigisu-mik aningaasanut inatsikkut aningaasaqarnitta patajaatsumik siumullu aningaasaliisumik eqqarsar-nissaq avaqqunneqarsinnaanngilaq. Kissaaterpassuaqarneq ajornanngikkaluallaaraa aammalu

Nunatta Qitornai

Inatsisartuni

uparuaateqarnissaq ajornanngikkaluallaaraa. Unamminarnerpaarli tassaavoq nunaqqatitaa tar-marmiusut sullinnissaat, nunaqqatitaa tamarmiusut peqataanissaat nunaqqatittalu tamarmiusut iluaqutissaa anguniarlugu pingaarnersiuiinissaq. Ilaqutariit inuunerluttut inuiaqatigiinnut iluaqutin-ngortillugit ikiorserneqarnissaannut sulineq tassaavoq siunissamut pitsaasumik aningaasaliineq. Sulisinnaasut tamaasa pisariaqartippavut aammalu ilannguavut tamaasa inuunermii, suliffimmi, in-
uiaqatigiinni nunatsinni pisariaqartippavut. Nuna inuminit inerisarneqassaaq aammalu nuna inu-
minut tunniussaqaassaaq. Kalaallit amerlavallaaqaq nunaminni ajorsartunngortinneqartut, sapiuttunngortinneqartut aammalu nunaminit isigineqanngitsutut misigisimasut. Takusinnaavagut isumaginninnikkut ajornartorsiutit kisitsisit pigineqartutigut. Piviusoq taamaappoq, tamannalu tun-
ngavigalugu inissaqartitsinissaq aningaasatigut pingaarnersuinitinni eqqaamassuarput.

Aalisarneq patajaatsoq ineriartorfiusorlu pisariaqartipparput. Nunarsuarmioqatigiinni aalisakkat akiisa nikerarnerat ilisimaarlugu maani nunami aamma nalitusaaneq anginerusariaqarpoq. Nali-tusaaneq erngup nukiganik minguitsumik tunngaveqartoq nunarsuarmioqatigiinnit allanit unammil-
lerneqaruminaatsoq anguniarlugu sulisariaqarpugut. Avammut nassiussuiinnerneq killilerli aammalu nunami aalisagaatitaa naleqarnerpaaffissaa angujumallugu sulisa. Akitigut allamiunut sul-
isoqarnikkut unammillersinnaagunannngikkaluarluta isumaqarpugut nukissiuuteqarnikkut nali-
tusaanermi minguitsumik atuineq taassuminnga taarserlugu unammillernermi pitsassuarmik inissis-
sasugut aarleqqutiginangeqaaq. Aalisarneq uneqattaanngitsoq, suliffissuit uneqattaanngitsut aammalu aalisagartassiissutit assigiinngisitaartut pisariaqarpoq. Inuussutissarsiut aningaasar-
siorfillu pingaarneq tassaassaaq aalajaannerpaaq pissarsiviunerpaarlu. Aalisarnermut inatsit utaqqerrapparput aamma aningaasaqarnitsinnut ilaqtariillu aningaasaqarnerat aqqissugaanera naapertuilluarnerusoq ujartorparput. Utaqqinerli utoqqatsissutaassanngilaq aallartisarniartunut, aalisarfinni piffinnilu assigiinngitsuni nutaamik tunisassiorfittaarumallutik suliniuteqartunut.

Aningaasatigut inissisimaffipput pitsaasoq atorluarneqarli siumut isigisumik isumatusaartumik an-
ingaasaliinermut. Nunaqqatitsinnut inoqatititsinnullu tamarmik atugarissaarnerulersikkumallugit ilinniakkatigut, inissatigut aammalu peqqissutsikkut pitsaasumik nassataqartussanik aningaasali-
ineq pisariaqarpoq.

Ilinniagaqarlutik naammassisartut amerliartortut, torrak, nuannaarnaq. Tassa siunissaq taamaas-
sooq. Inuusuttunut tamanut atuuttusoq ilisimaneqartariaqarpoq, tamanut atuuppoq. Ajukkunneq tunuarsimaneq aammalu sapiunneq qaangerlugit tamatsinnut inissaqartitsisumik saaf-
figinnittumillu ingerlatsinissaq pisariaqarpoq. Amerlavallaarput siunissartik pillugu pilersaanngitsut, meerartaajaarpallaartartut, atuarunnaajaarpallaartartut aammalu pisortanit ikiorneqarnissamik siunnerfeqalersortartut. Tamatta sullitta, tamatta peqataasa tamattalu aningaasanut inatsikkut periarfissinneqarta.

Nunatta Qitornai

Inatsisartuni

Aningaasarsiorsinnaanikkut inerisaavissat ujartortigit. Aalisarneq, takornariaqarneq, aatsitassarsiorneq, imeq, nukissiutit inuussutissarsiutillu allat aqutissiuussivigineqartuarlik eqaatsumik pinasuartumillu sullivigineqarlik. Nunatta aningaasarsiornikkut assakaasorsui aallarsarlik, kikkunnguit kikkorsuillu tamarmik iluaqtissaannik nassataqartumik.

Isumaqarpugut kaasarfiup aappaaniit illuanut nussuineq ineriartorfiunngitsoq. Lagkage ataaseq agguarnera allangortaaginnarlugu politikkeqarneq nammaneqarsinnaanngilaq, kisiannili lagkagep agguagassatta angisoorsuannngortinnissaa anguniartariaqarparput.

Aningaasanut inatsip isumaqatigiinninniutigineqarnerani oqaloqatigiinnernut qilanaarpugut aammalu nunarput siunissamut peqataatitsiffiusumut sulinissamut qilanaarpugut.